

Vergaderjaar 1994–1995

23 764

Wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie en enige andere wetten (deeltijd en anciënniteit)

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 22 september 1994

De vaste Commissie voor Justitie¹ belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de hierin gestelde vragen en gemaakte opmerkingen tijdig zullen zijn beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Algemeen

De commissie heeft met genoegen kennisgenomen van het voorliggende voorstel van wet.

De leden van de PvdA-fractie constateren dat dit wetsvoorstel geheel recht doet aan de uitspraak van de Commissie voor gelijke behandeling van mannen en vrouwen op dit gebied. Ook met de technische uitwerking daarvan kan akkoord worden gegaan.

Deze leden vragen zich nog wel af of, en in hoeverre te verwachten is dat de op basis van dit wetsvoorstel opnieuw (en dan definitief) bij te stellen anciënniteitslijst consequenties zal kunnen hebben voor het promotiebeleid.

De leden van de VVD-fractie zijn voorstander van de voorgestelde wijziging, inhoudende dat voor rechterlijke ambtenaren het onderscheid vervalt tussen diegenen die in deeltijd en diegenen die voor volledige werktijd zijn aangesteld. Aldus ontstaat een gelijkwaardige uitgangspositie voor rechterlijke ambtenaren ten aanzien van hun rangontwikkeling.

De aan het woord zijnde leden onderschrijven tevens de uitbreiding van de mogelijkheid om in deeltijd te werken door de beperking tot tenminste 50% van een volledige dagtaak te laten vervallen. In de memorie van toelichting wordt terecht geconstateerd dat het aan de gerechten zelf kan worden overgelaten om de afweging te maken tussen de omvang van de gedeeltelijke werktijd en de doelmatigheid daarvan.

De leden van de D66-fractie onderschrijven het belang van de uitspraak van de Commissie gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de arbeid in de zaak die door het Clara Wichmann Instituut was aangespannen. Zij achten het dan ook juist dat de regering de Wet op de

¹ Samenstelling:

Leden: V. A. M. van der Burg (CDA), fungerend voorzitter, Schutte (GPV), Groenman (D66), Korthals (VVD), Janmaat (CD), De Hoop Scheffer (CDA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Swildens-Rozendaal (PvdA), Scheltema-de Nie (D66), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Zijlstra (PvdA), M. M. van der Burg (PvdA), Aiking-van Wageningen (AOV), Rabbae (GroenLinks), J. M. de Vries (VVD), Van Oven (PvdA), Van der Stoep (VVD), Dittrich (D66), Verhagen (CDA), Dijkman (PvdA), De Graaf (D66), Rouvoet (RPF), B. M. de Vries (VVD), O. P. G. Vos (VVD).
Plv. leden:
Koekkoek (CDA), Van den Berg (SGP), Van Vliet (D66), Dees (VVD), Marijnissen (SP), Biesheuvel (CDA), Hirsch Ballin (CDA), Doelman-Pel (CDA), Van Traa (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Vreeman (PvdA), Vliegenthart (PvdA), Van Heemst (PvdA), Boogaard (AOV), Sipkes (GroenLinks), Rijpstra (VVD), Middel (PvdA), Te Veldhuis (VVD), Van Boxtel (D66), Van der Heijden (CDA), Apostolou (PvdA), Versnel-Schmitz (D66), Leerkes (Unie 55+), Van den Doel (VVD), Weisglas (VVD).

rechterlijke organisatie, de Beroepswet, de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie en de Tariefcommissiewet wijzigt in de geest van deze uitspraak, aangezien spoed geboden is. Deze leden gaan er vanuit dat in een later stadium inderdaad inpassing in de nieuwe Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren zal plaatsvinden.

De leden van de D66-fractie achten het van belang dat degenen die in deeltijd werken, in de praktijk meestal vrouwen, voor wat betreft de anciënniteitsregeling niet in een achterstandspositie worden gebracht in vergelijking met degenen die voltijd werkzaam zijn. Ook steunen zij de uitbreiding van de mogelijkheden om in deeltijd te werken. Desondanks hebben deze leden nog enkele vragen over zowel de anciënniteitsregeling zelf als de uitgebreide mogelijkheid om in deeltijd te werken.

Waar wordt de anciënniteitsregeling voor gebruikt? Hangt het van plaats in de rangorde af of een persoon al dan niet in de gelegenheid is om ervaring op te doen met vervanging van de voorzitter of de president? Is de rangorde doorslaggevend bij het mogen geven – als kantonrechter – van advies over deeltijdaanstelling of ontheffing van woonplaatsverplichting van collegarechters? In de memorie van toelichting bij wetsvoorstel 20 301 op blz. 11 heeft de regering meegedeeld dat de rangorde van de benoeming de doorslag geeft bij promotie indien de keuze gemaakt moet worden tussen twee overigens gelijk geschikte kandidaten. Is het juist dat bij de interne vervulling van een vacature van bijvoorbeeld een vice-president de anciënniteit van de solliciterende rechters doorslaggevend is dan wel een factor is, waarmee op grond van de anciënniteitsregeling rekening moet worden gehouden? Indien dit het geval is, kan volgens de leden van de D66-fractie de situatie ontstaan dat een in anciënniteit jongere rechter geen vice-president wordt, terwijl hij of zij wat betreft kwaliteit, werkkracht of bijvoorbeeld organisatorisch vermogen beter gekwalificeerd is voor de functie van vice-president dan degene die een hogere rang heeft in anciënniteit. Hierbij zij aangetekend dat een in anciënniteit jongere rechter wellicht meer ervaringsjaren als jurist heeft, bijvoorbeeld omdat deze alvorens tot de rechterlijke macht toe te treden een groot aantal jaren in de advocatuur werkzaam is geweest, terwijl de in anciënniteit oudere rechter behalve de RAIO-opleiding geen andere werkervaring heeft opgedaan. Deze leden achten het in het algemeen geen goede zaak, indien anciënniteit bij vervulling van vacatures doorslaggevend zou zijn. Zij zouden graag aan de hand van een cijfermatig overzicht op de hoogte worden gebracht hoe vaak het in het recente verleden is voorgekomen dat bij het vervullen van vacatures binnen de rechterlijke macht de anciënniteitsregeling (mede) doorslaggevend is geweest. Wat is het standpunt van de regering in deze? De leden van de D66-fractie verkeerden overigens in de veronderstelling dat de anciënniteitsregeling alleen nog werd gebruikt bij zuiver intern organisatorische aspecten, zoals plaatsbepaling in de zittingszaal, volgorde bij postrondzending, ondertekening van uitspraken en dergelijke. Indien deze veronderstelling juist is, dan lijkt de anciënniteitsregeling aan importantie te hebben ingeboet voor wat betreft de rechtspositie van rechterlijke ambtenaren. Overigens vinden de leden van de D66-fractie het positief dat de wijziging de herberekening van de anciënniteitslijst vergemakkelijkt.

Voor wat betreft de uitbreiding van de mogelijkheid om in deeltijd te werken, vragen de leden van de D66-fractie of hierdoor niet het gevaar bestaat dat de gerechten rechters voor een minieme deeltijd zullen aantrekken, bijvoorbeeld één dag per maand. Misschien zullen deze deeltijdrechters excelleren in een bepaald vakgebied, maar het lijkt deze leden belangrijk dat rechters ook generalist zijn en op verschillende rechtsterreinen thuis zijn. Door de voorgestelde regeling zou een versnippering van banen kunnen optreden, wat wellicht doelmatig kan zijn uit organisatorisch oogpunt, maar in het algemeen niet ten goede behoef te komen aan de kwaliteit van de rechtspraak. Deze leden